

СПИСАНИЕ

ЖЕНА

Едни гърди напред

МЕРЕНА ДЖЕКОВА

**И БЪЛГАРКАТА
ТРЯБВА ДА МОЖЕ
ДА КАЗВА НЕ**

**ГОБИТЕ МИСЛИ
ИЛИ ЗАЩО
ИИ ДА ВИКАМЕ
БОЛКАТА**

**СЛАБИ ИЛИ ПЪЛНИ
ИЗБОРЪТ Е ВАШ**

ма
на
па

Милена Джекова

космическата
цигулка

Цигуларката Милена Джекова е известна в Европа и САЩ повече от десетилетие. Напуснала България като дете, девойката завършва Хагската консерватория. Нейни учители са били именити музикални педагози като Йехуди Менухин. Българката е свирила за кралските семейства на Холандия, Монако и Тайланд, на концерти на ООН и УНИЦЕФ. Акомпанирала е небеденъж на певци като Хулио Иглесиас, Патриция Каас, Бари Уайт. Често придружава виртуозните си изпълнения с песни, които сама изпълнява. Милена е и композитор. Гигантът „Сони“ подготвя за запис третия ѝ диск „Пътюване във времето“, този път със собствени произведения в стил ню ейдж. Дамата владее перфектно както класическата цигулка, така и електрическата „Зета“. Тя е един от малкото музиканти в света, които свирят на този инструмент. С нея изпълнява собствени вариации на творби на Моцарт, Бах, Гершуин и „космическа музика“. Талантите ѝ не свършват дотук. Чаровната дама владее седем езика, учила е психология, дипломация, актьорско майсторство, оперно пеене.

Българската следа

Любимка
на Караян, изучава
от холандско

Милена Джекова

е трето поколение цигуларка

Майката на известната музикантка е първата жена физик в Холандия и в момента сътрудничи на НАСА

ДЕСИ ТОДОРОВА
Лятото е хубав сезон за меломаните. За разлика от повечето изкуства, които през ваканцията замрат, в музикантския живот е точно обратното – тогава става по-активен. В родната идват именити гости или пък след дълго отсъствие се извършват прочути български концерти от години в странство. Такъв е случаят и с известната цигуларка Милена Джекова, която като малка бе обявена за дете-чудо. Тя изпълни няколко интересни концерта в НДК, след което изнасяла с новината, че вече ще прекарва повече време в България. От есен, най-вероятно отново в НДК, именитата ин цигуларка ще прави редовни майсторски класове за всички, които се интересуват от този инструмент.

На меломаните името Милена Джекова е добре познато. Малцинка обаче знаат, че тя не е първата цигуларка в рода. Традицията започва от нейната баба, продължава при майка ѝ, за да достигне най-добрата форма при Милена. „Аз обаче съм единствената професионална цигуларка във фамилията“, уточнява тя. Баба и Пастанка Пикова Георгиева се занимавала освен с музика и с икономика.

Освен това пише стихове

Именно тя завела малката Милена при Караия и Алексие Байсеибери. Тя беше много способен човек. Работи 25 години в Академията на науките, но никога не загърби музиката. Писеше много красиво и свиреше превъзходно на цигулка. На нея дължа своята кариера в музиката, спомня си Милена.

Майка ѝ пък – д-р Румяна Асенова-Балар, е известна физичка и първата дипломирана в тази област жена в Холандия. Заради високите ѝ постижения я поканили да специализира в НАСА в САЩ, където е сътрудник и до днес. Работила е с доста поделени лауреати. Но големата ѝ любов остава цигуларката. Румяна Балар свирела дилер си с мексикански концерти, които прави и цигулков дует с Милена.

Разностранен талант проявява и черката.

Тя има диплом в 7 специалности

Музика, дипломация, психология, актьорско майсторство, балет и т. н. „От малка майка ми ме стимулираше да се развивам в много посоки. Покрай нея се научих да не пренебрегвам различните увлечения, а от хоби да ги превръщам в сериозна професия“, разказва Милена. Според нея задълбочаването във всяка една област води единствено до качване на професионалното ниво като цяло.

„Обичам да имам избор в живота“, казва цигуларката. По отношение на музиката обаче тя нямала такава свобода. „В този случай нямаш избор, защото и майка, и молята баба са цигуларки. В такава среда

уча в чужбина, още от съвсем малка“, твърди цигуларката. Малцина знаят, че Милена Джекова е била

една от най-младите студентки на Кралската консерватория в Хага

Тогави била само на 15 г. и успоредно със следването завършила и нормална гимназия в Холандия. Специално заради нея министърът на образованието дал съгласие да ѝ бъде

Едновременно с ученето Милена Джекова активно концертирала из целия свят. Обиколила е почти всички големи сцени на Европа и Америка. „От малка мечтаех да пътувам и сто че се случил. Най-вълнуващите ми концерти били на 15-годишна възраст, когато получих покана да свира пред кралското съсловие в Мюнхен. След концерта принципът ме покани на партия тенис, което бе много високо признание. Това е може

просто няма начин да хванеш друг инструмент“, споделя Джекова. Тя напуснала страната със съвсем малка, тъй като майка ѝ се оженила за холандец Пак

от дете започнала да се явява на конкурси

Едно от първите големи състезания в цигуларската ѝ кариера е в Южна Франция, където смятала журито. На 13 години получила една от най-престижните награди на Стария континент в тази област – на Хенрик Шерин. Наградата за доброто ѝ представяне била божественна специализация в Южна Франция.

„Спечелил и доста награди по време на ученето си в САЩ“. В Америка Милена Джекова се обучавала в най-слитните тамонни музикални колежи – „Джулард скаул“ и „Къртис“. Била само на 15 г. „В Холандия обученето не е на особено високо ниво“, признава със съвсем откровено цигуларката. „Музикантите им средни са класи под българските. А аз винаги търсех някакъв стимул“, така Милена обяснява скитосването по света.

Това я накарало да премине почти през всички най-високи майсторски класове – на Йезуид Менухин (на 12 г.), на Йера Найман (на 14 г.), на Ружеро Ричи и т. н. „Много обичам да

вървяча дипломата години преди нейните съученици да достигнат до финала. Следването в консерваторията обаче не я задоволявало напълно. Търсещата ѝ натура я принудила да почука и на вратата на тамошния университет.

На 19 г. с благословието на кралица Беатрикс я поканили в Америка да специализира в област, която няма нищо общо с музиката – психология. Веднага след дипломирането започнала да пише първата си докторска работа.

Цигуларката обрече в България и своя горещин от Холандия. Две майта се запознава на Коледа и се влюбва от пръв поглед.

би най-вълнуващото ми преживяване в детството“, разказва тя.

По-късно имало и други приятни моменти, които оставили следа в живота ѝ – като викон от концертите в „Къртис“ и срещите с Караия. Милена Джекова е

свирила с почти всички големи филхармонии

в света, въпреки че предпочитала соловите изяви. „Не че не ми харесва да работя с други музиканти, но когато съм сама, се

освобождавам и се раждат интересни неща“, обяснява тя.

Това външност я подтикнало да опита да пише музика. Има около 30-40 композиции, които са за електрическа цигулка. „Много обичам електрическата цигулка. Тя дава толкова други възможности. Интересен инструмент е и се харесва на повече публика. А аз мечтаех да направя класическата музика по-популярна“, въодушевява се Джекова.

Целта ѝ е да работи и създаде произведения, които да завладяват публиката по същия начин както оперните партии на тримата тенори например. „В големата зала има магия. Получава се страхотна енергия. Като артист летяш“, описва тя.

Милена Джекова вече има опит със свирене пред подобни многобройни публики. Като малка я поканили в Холандия да аккомпанира на сцената не на кого да е, а на звездата Хулио Иглесиас.

В същия концерт свирила и с Патриция Каас

Забелязали я от „Сони музик“ и така станала техен артист. „Оттогава ставам често като звезда извънстрелката на всички големи звезди, които гостуваха в Холандия“, разказва Милена.

Милена признава, че електрическата цигулка ѝ бръблява много повече от класическия инструмент.

Снимка: ГЕОРГИ ТАНЕВ

Цигуларката признава, че се чувства много добре в родината си. Но забелязва неща, които я озадачават. „Виждам, че много млади хора искат да напуснат България. А мисля, че тук има възможности за развитие. Много по-лесно се получава специализация в чужбина, след като си постигнал нещо в родината си. Най-лошото е, че повечето младежи търпят, без да знаят дори езика на страната, в която отиват. Това води само до огорчение от новото място. Важно е да отидеш някъде добре подготвен“, смята Милена Джекова. Според нея

свирила с почти всички големи филхармонии

в света, въпреки че предпочитала соловите изяви. „Не че не ми харесва да работя с други музиканти, но когато съм сама, се

тукашните млади хора са доста отчаяни

„Триба да видиш и позитивните неща – най-вече на културата в България. Получава се една небалансирана ситуация. В очите на младите Западът изглежда по-голям, отколкото е в действителност. А истината е, че България има образование и култура на съвсем високо ниво. Нужно е само повече самочувствие. На Запад въобще не е така идеално, както смятат мнозина. Освен това тамошното културно и интелектуално ниво, генерално погледнато, е много по-дълбоко. Българите са и единствената нация в света, която е мултилингвизма“, казва с гордост цигуларката.

За Милена Джекова по-важни са вътрешните милиони

Милена Джекова реализира мечтата си да направи концерт у нас. Желанието се бе напояло на вече покойната и баба бе нейната внучка, свирела на много сцени по света, да зарадва и българската публика. Цициларката, представена за пръв път на българските читатели преди няколко месеца от „Демокрация“, пири и в НДК класически пири и собствени композиции с пианиста Джон Линчън. В четвъртък пък излъчи на електрическа цигулка заедно с Йосиф Радионов. Концерт за два цигулки в ре минор от Бах с оркестър „Темпи Кончести“ дирижиран от Веселин Бачев. Баха показани и колекции на дизайнерите Ирина Сардарева и Цено Вутов. Милена Джекова напуска България 4 години с мисия си д-р Румяна Асенова Балард (известна физика). Обучава се е при Йехуди Менухин, Руджеро Ричи, Каран Шифунг, Владее 7 езика, учила е 7 неща, живяла е в 7 страни. Сега най-често е в Англия и Холандия. Свирела в различни европейски зали, композира своя музика (считава класика, но е и поп). Една от мечтите и е да свири с Мадона или Майкъл Джексън. Не обича „стените“ в залата и често говори с публиката. „Не мога да се държа като статуя и само да свири с пръстите. Цялото ми тяло иска да участва“, казва Милена Джекова.

С какво чувства е свързано ирването ви тук?

— С изключително. Винаги съм се чувала, че съм българка. Тук са хората, които ми дават такава енергия, която не мога да съм коланка или дипломатка. Българите имат особена топлина и желание за звуково развитие. Много е важно да излъчим между материалното и духовно развитие. Сил се чувства на второто. Много може да ми отнеме живота, но аз съм тук, защото не искам да променя на чужбина. Тук е моето място. И в България имам много приятели. Много са хората, които имат много енергия и талант. Много са хората, които имат много енергия и талант. Много са хората, които имат много енергия и талант.

— Какви търсят българските публици?

— У нас трябва да се намери продуктът си. Понякога обаче хората търсят неща, които не са български. Разбирам, че хората не могат да си представят живота в България и нямат нищо в пасив. Много е важно хората да имат енергията си. Много е важно хората да имат енергията си. Много е важно хората да имат енергията си.

мният податък, който може да дадем на себе си. За да имаш избор в живота. И от младостта си се научава, че самата си отговорна за избора. А много хора чакат все нещо да им падне. Това може да се възпита и промени. За това пиша в книгата си „Послания на XXI век“. Силата на интуицията е важна, ако имаш вяра, всичко можеш да постигнеш.

Какво значи успех човек за Вас и смятате ли се за такъв?

— Интересен въпрос. В някои неща смятам, че съм успял човек. За други не съм сигурен. Амбициозният човек има все нови и нови проекти след като си приедел една планина, вече гледаш към друга. Но мисля, че успелият трябва да е

отговорен. Има много звезди, които получават от публиката голямото си място в света и после забравят за тези хора. Те не споделят формулите си на победа. Звездата трябва да излъчва светлина, младост и стимулация за хората. За мен е важно да споделям своя опит и тайни с хората. Така мога да помогна и на другите. Човек трябва да концентрира енергията си да е организиран в дома си, в ума си — да знае кои мисли му помагат, кои му пречат и как да се предпази от тях. Ние самите непрекъснато се блокираме с мислите си. Всеки ден трябва да си изчистваш главата, а не 20-50 години да отслабваш силата на мозъка си. Как можеш да имаш пълноценен живот, след като главата ти е

пълна с глупости. Здравите мисли са предпоставка за успешен живот. Хубаво е човек първо да си каже „Какво мога аз да направя за себе си, за моята страна“, вместо винаги да чака и да се оплаква.

Кои са звездите за Вас?

— Те са много малко. Това са хора, които наистина са оставили нещо на света — като Алан Тюринг, Леонардо да Винчи. Мулти-латините. За мен звезда не е някой, който прави едно поп-парче, спечелва много пари и после се разочарова в „Порси“. Работя се за този човек, но както остави той на света освен една хубавичка песен. Визитът е да споделиш успеха си и намяна на неговото постигане. Уважавам Опра Уинфри за

тези и умения.

Кое време Ви е интересно?

— О различни времена ме провокират. Но трябва да кажа, че сегашното време е особено интересно. Живеем с гласа вече на XXI век, когато има толкова промени и нови неща. Етиларът на нови светове, нова динамика. С музиката е също — преплитат се стилове, правят се нови. Това е като химия — смесват атоми и получават съединение.

Но са нужни усети и професионализъм, защото има опасност от мултипли?

— Абсолютно. Човек трябва да работи в умения и професионализъм.

Как балансираме класика и съвременно звучене?

— Все още акцентирам на класиката. Свири 70% класика и 30% не класика. Може би след година ще е обратното. Интересни са ми експериментите с нови стилове и музиканти. Класическите музиканти могат също да се учат от поп-колегите си. Ако едините са перфекционисти и големи професионалисти, то другите са освободени на сцената и обществени. Ако се считат двата елемента, то резултатът ще е чудесен. Много е важен контакт с публиката, който на малко класически музиканти се удава. Може би ще се появи и нов стил от това съчетание. За мен това е нова класика — съчетание на класическия перфекционизъм с поп-интерферцията и освободеност. Не трябва да се забравя радостта от музиката. Класическите музиканти винаги сме толкова сериозни. Защо всички да не така спонтанно. Нова музикант говори с публиката, да развиди атмосферата. Работя се, не съм част от тази нова поезия. Уважавам например Найджъл Кенеди, защото той е просто себе си — говори, говори, пише на сцената. Винаги ме уважават заради куража Жан Мишел Жар. Езикът си също интересен.

С какви други изкуства експериментирате и какви са проектите Ви?

— Имала съм концерти, на които съм свирела на цигулка и съм пела, на други са показвани рисунки и фотографии. Напоследък експериментирам с музика и мода. В България може да дойде наред. Тогава с българската Стив Уошингтън свири с Уитни Хюстън и Тенк Дегън, много добър фиделит и Джон Линчън ще направят истински поп-концерт. Сега подготвям запис с именни концерти в Южна Франция. Близък Лондон. Работя се, че ако е много хора се интересуват от електрическата цигулка. От една страна, преци на класиката, но от друга, може да и бъде в помощ. Киборд-саундът може да промени пианото до неузнаваемост и това е предизвикателство. Откриват се нови възможности за стилови съчетания. Музикантът трябва да търси добрата музика, без значение кога е написана. #

Милена Джекова и Йосиф Радионов заобляват себе си и публиката в НДК

Джон Линчън: Провокация е да се свири с Найджъл Кенеди

Джон Линчън е един от най-опитните британски пианисти, концертирал на много места по света. Работи с Найджъл Кенеди, Джулиан Лойд Уебър, Джеймс Голуик. Името му стои върху повече от 30 диска. Композитор и музикален директор е на ансамбъла за музика към неми филми „Саундс Фор Свайпънс“.

Какво знаете за България?

— Не зная много. Веднъж бях за три часа тук преди 6 г. и за малко опрахме на Черноморие. От няколко години на Запад станаха много популярни българските хорове. Визитът фолклор е прекрасен.

Какво мислите за комбинирането на епохалните в съвременната музика?

— Важен е начинът, по който се комбинират. Мисля, че елементите на поп и фолкмузиката са подобни. Те могат да се съчетават с други стилове — джаз например.

С кого свиренето Ви е било истинска провokция?

— С много музиканти съм свирел, но най-екстравагантният е Найджъл

Кенеди. Той умеє да направи музиката така, че да говори на хората. И това му се удава много естествено. Експериментът е в краката му. Парвият ми концерт бє в престижна лондонска зала. Преди това не бяхме работили заедно и импровизирахме на сцената.

Как ще се развие музиката?

— Има още какво да се експериментира. Технолологията, от една страна, преци на класиката, но от друга, може да и бъде в помощ. Киборд-саундът може да промени пианото до неузнаваемост и това е предизвикателство. Откриват се нови възможности за стилови съчетания. Музикантът трябва да търси добрата музика, без значение кога е написана. #

Милена БОЙКОВА

Милена Джекова-Александър:

"Да се гордеем, че сме българи!"

Как Милена Джекова стигна до световния връх?

Бях 4 годишна, когато с майка ми напуснахме България и от тогава съм живяла в 7 страни сред които САЩ, Великобритания, Холандия. Още от малка се занимавам с цигулка и имах късмета рано да посъщавам курсове на много добри учители - като Захар Ерн, Кребер, Роджеро Ричи. Разбира се, майка ми и баба ми много ме стимулираха. Обиколех много страни, като се явяхах на различни конкурси. Печелела съм престижни награди, стипендии. Така стъпих на световния подиум и имах вече 15-годишна музикална кариера.

Защо избра цигулката за свой инструмент?

За мен цигулката е най-нежният инструмент, най-близо до гласа на човека. Раздам се, че от една-две години свира на електрическа цигулка. Спомяна си, че една международна фирма ме помоли да изпробвам инструмента й. Още като докоснах електрическата цигулка много ми допадна - беше като любов от пръв поглед. Веднага разбрах, че тя ще стане за мен духовен инструмент на XXI век, ще ми дава повече възможности да правя по-оригинални нетрадиционни неща. С електрическата цигулка за мен се отвори един нов свят. Виждам като мисля да направя класическата музика по-популярна. Много ми е тъжно, че толкова малко младежи разбират силата на тази музика. Тя не е само забавление, а има и по-дълбока мисъл - да ни помогне във всекидневния живот - да ни успокоява, да стимулира повече части на мозъка. Само стилове с лирична структура могат да направят това.

Какво ти носи музиката като усещане?

Различната музика носи различни настроения. Ползвам я като терапия, подобно на медицински таблетки. Предавателно усещам каква музика ми трябва за едно настроение и когато я слушам, енергията й веднага ми въздейства. Чрез романтичната музика мога да изразя своите емоции и чувства. Тя е като приятелка, която ми дава енергия. Класическите изпълнители като Бах, Бетовен пък ме успокояват.

Какво е посланието, което отправяш към публиката с музиката си?

Искам да предам на хората по-дълбоките, духовните сили на музиката. Виждам, че много изпълнители свирят ноти, но забравят, че тя е духовна храна, носеща космическа енергия. Затова, когато свира, се опитвам да бъда канал за тази енергия. Не винаги хората осъзнават какво точно става с тях, но чувстват, че през тях минава положителна енергия. За мен най-важното е да покажа, че музиката е ключ към нашата душа, към мисълта ни. Обичам да свирам различни стилове. По този начин обединявам силата на единия свят със силата на другия. За съжаление класическите и поп изпълнителите живеят в различни светове, а ще бъде добре, ако могат да се учат един от друг. Трябва да се правят мостове между различните стилове, защото комбинирането им дава по-добри резултати.

Как един талантлив изпълнител може да се наложи?

Един изпълнител първо има отговорността да опознае себе си, да овладее инструмента. Виждам обаче много хора, които не поемат инициативата, а просто чакат. Човек трябва да се свързва с хората, които са му необхо-

дими, за да изгради кариера. Разбира се понякога заниси и от късмета, но мисля, че човек може да си създаде и него. Трябва да се научим, че трулуките ни правят по-силни. Затова нека бъдем упорити, хора с мисии.

Промени ли те с нещото животът извън родината?

Разбира се. Всяка страна ми е дала много неща. В Холандия се научих да бъда точна и ясна в нещата. Докоснах се до дула на една много съзнателна нация - английската. Естествено има и негативни неща. На Запад хората живеят, ръководени от разума, а не от сърцето. В България много ми харесва, че хората имат навика да живеят по-балансирано - между чувствата и разума. Те си помагат. Това е много хубава черта, която никога не трябва да губим. Българите по света трябва да си помагат и мисля, че го правим.

Има ли разлика между българите, които живеят в България и тези в чужбина?

Да, разбира се. Българите запазват някои вътрешни качества и характерни черти, но във всяка страна те се

Къде може да се реализира един музикант по-лесно - в България или в чужбина?

Зависи. В западните страни има дискриминация. Там един чужденец трябва да преодолява повече трудности, за да достигне върха, отколкото един местен човек. Затова винаги казвам на хората: недейте да мислите, че в чужбина е толкова розово, защото там един емигрант винаги си

адаптират по някакъв начин. Едно се чува обаче. Защо няма повече българи от чужбина, които да помагат, да дават знания. Трябва да има повече обмен на информация между българите в страната и извън нея. Знам, че когато се устроят в чужбина хората мислят вече за други неща, но в момента България има нужда от доста съвети и помощ. Важно е да се почувства тази отговорност. Съжалявам, че толкова младежи гледат малко неба-

лансирано на нещата и напускат България. Добре е да имат възможност да учат в чужбина, но все пак да не забравят родината - да споделят опит и информация.

Как помагаш на родината?

Чрез интернационалната фирма, която имаме с моя годеник. В момента пишем книжка със заглавие "Съвети за България за 21 век". Направил ми впечатление, че много се подценяват и имаме навика първо да гледаме проблемите, а не възможностите. Българите трябва да се научат първо да говорят за техните позитивни качества, защото не можеш да привлечеш инвеститори, ако и ти самият не вършиш в себе си и твоя бизнес. В книжката учим хората как да дават най-положителната информация за себе си, как да приличат подходящи хора за работа. Другият проект върху който работим - един филм отново с много практически съвети за бизнеса. Искаме да помогнем на нашата нация, която има голям потенциал и много талантливи хора. За тази инициатива обаче са необходими спонсори и хора, които са готови да работят с нас.

Нашата фирма обучава мениджъри на най-високо ниво, като съчетава мениджъри с креативни начини на самоопознание - чрез психология, техника на актьорско майсторство. Един човек може да разбере много за своя потенциал, но също и за този на една фирма. Например - преди конференция аз свирам, за да мога да подготвя хората да слушат не само с главата си, но и със сърцето си. Човек трябва да се приготви за комуникация и духовно. Хората харесат този начин на комбиниране на бизнес с изкуство. Ние се занимавам именно с това, защото има сила в комбинацията.

Пожеланията ти към читателите на вестник "Неделник"!

Желяз от сърце на българите в чужбина да продължават да се гордеят с това, че сме българи. Нема си помагаме един на друг. На драго сърце им желая много успех в новата страна. И даже когато се чувстват потиснати, винаги да си казват: няма да се оставяме да ни потискат, защото ние сме много талантливи хора: ние сме българи.

Интервюто взе
Весела Ковачева

7

ЛИЦЕ

Милена Джекова: И българката трябва да може да казва НЕ

– Милена, вие сте българка, а станехте популярна у нас едва след участието си в Салона на изкуствата – разкажете нещо повече за себе си, за родителите си, къде бяхте досега?

– Родена съм в София, родителите ми са българи. Баща ми е лекар, а майка ми – доктор по физика. С едно нещо обаче се гордея особено много – няколко поколения вече в нашата фамилия има традиция жената да бъде самостоятелна, силна. И, спомням си, когато преди години отидохме в Холандия за първи път, там жените не бяха толкова напреднали, както беше в България и Русия, където още в началото на века жените вече са започнали да учат, да се развиват.

Моята майка беше първата жена, завършила физика в Холандия, а тук вече имаше толкова много жени инженери, лекари, юристи и т.н., които бяха с еманципирано самочувствие и правеха успешна кариера. Там хората се изненадваха, че майка ми изобщо следва, имаха по-старомоден модел. Затова много я харесвах, че не потискаше онова, което носеше у себе си. Същата беше и моята баба Цветанка Георгиева. Завършила икономика и работила 25 години в БАН, тя се занимаваше и с много други неща, пишеше поезия, свиреше на цигулка, пееше в хор. Изобщо жените в България ми се струват много по-развити, отколкото в Холандия и в Англия, където също дълго съм живяла. Виж, когато отидох в САЩ, открих, че и там же-

ната е доста по-развита, отколкото в тези две страни, амбициозна е и прави кариера.

– С кое свикнахте най-трудно в Холандия?

– Най-много страдах именно от това – не ме разбираха като амбициозна жена. И може би затова в един момент съм решила да отида и в други страни, защото и като дете чудно не се чувствах много разбрана. Ето, тук, ако си дете с особено развитие в музиката, ти имаш подкрепата на съответните среди, има музикално училище, а в Холандия такова нещо не съществува. И можем само да се гордеем, че у нас е така, защото в културно отношение ние наистина сме на световно ниво. Там могат да имат постижения и в икономиката, и в бизнеса, и т.н., но в културата са далеч по-назад от нас. Да не говорим, че тук обществото поставя музиканта на нивото на лекаря и адвоката, докато в Холандия един музикант получава колкото един чистач. А ние все си мислим, че на Запад всичко е идеално. Напротив, има толкова много неща, които не са добри, и е хубаво да гледаме балансирано на нещата – да не отричаме това, което е добро, и да възприемем другото, в което не сме толкова добри.

– Кое все пак ви помогна да успеете?

– Корените ми. Аз съм израснала с една баба и една майка, които винаги ми казваха: „Милена, жената също може да постигне много и да намери достойно място на способна личност на сцената на света. Подкрепяха ме да не се стеснявам и да не мисля на дребно, а на широко. Това ми въздействаше най-много. За тях нямаше невъзможни неща. Винаги намираха начин. От тях съм се научила да не приемам „не“ като отговор и да слушам първо себе си, когато вярвам, а не другите, които се съмняват в мен.

– Все пак има ли невъзможни неща за вас?

– Разбира се, за всеки човек има невъзможни неща. (Смее се.) Като бях в САЩ например, много исках да отида в тренажор за космонавти и да полетя като учен на борда на ракета. Оказа се обаче, че здравето ми не е достатъчно добро. Значи аз мога да си искам много неща, но когато природните ми дадености не позволяват – то няма как да стане. Така засега космосът остава външна от мен.

– Числото седем се оказва определящо в живота ви, случайно ли е всичко това?

– Не знам как се получи, но като

на българка, позната повече по света, отколкото в родината си, дойде през 1980-те в София, за да напомни, че наистина я има. Казва се Милена Джекова – известна в САЩ и Западна Европа цигуларка, която омая меломаните по време на Салона на изкуствата в НДК с участието си в два концерта. Първия път ета класика на световно ниво с джаз и ню ейдж, а втория – събра музиката с ю на моделите на Цено Вутов и шалките на Ирина Сердарева, свири Бах, Шопен и свои композиции в стил ню ейдж и успя на предизвика и Йосиф Радиодат забрави замалко акустичните инструменти – двамата, заедно с камерен ансамбъл Tempi Concertati, направиха световна премиера на Двойния концерт № 1. С. Бах на електрически цигулки. Бяха наистина впечатляващи. И всякакви изяви с Ванеса Мей биха били неуместни – Милена просто е друга. Тя е от оневъзможни музиканти, които те карат да плачеш, без самият да знаеш, защо стичат сълзите ти. Музиката ѝ те пречиства.

Милена в България, едва 4-годишна, цигуларката заминава с майка си за Холандия и оттам започва пътят на детето чудо. На 14 години вече е ученичка на Мелни, учи в Консерваторията в Хага, специализира при Руджеро Ричи, Херман Берс и в „Къртис“. Всичко, което следва, завършва за половината от определеното време. Владее 7 езика, живяла е в 7 страни и е изучавала 7 неща, межестното психология, дипломация и актьорско майсторство. За нея д-р Ханс ван ден отделе „Човешки права“ на ООН в Женева казва: „Милена е в онези юцента на най-големите човешки умове на планетата.“ Срещаме се в апартамента ѝ в парк хотел „Москва“ в едни от онези, най-жежки юлски дни. Тя е лярна и отворена за всеки, дошъл добронамерено при нея.

страните, в които съм та, които съм учила, и иито владеея – все седем и. Не съм го избрала на – просто интуитивно така азщата в моя живот. Но инат и осем, и девет – кой же. Струва ми се, че съм с все още ще расте. Ще ещата ще се променят.

ЪТ ВИ КЪМ ПСИХОЛОГИЯ- РОЙДЕ?

ийка ми и баба ми. Те се ха много от човешкия ум итието му, от връзките ита, от потенциала на чо на света има много да-ности, които просто не са дарбите си. Като че ли не ат и половината от потен-пи. Още като малко дете есувах как един човек развие и да използва пот от това, което му е дал и като че ли на всеки от иромна банкова сметка с лони, а ние така скромно т нея, понякога цял един аме със стотина долара, ение че можем да имаме ече. Да, от една страна, звек да бъде скромен, но, сва не бива да е по отно-еговите амбиции. Не бива юлява да казва: „Ето, аз татъчно!“, а да бъде недо-си повтаря: „Напротив, ного какво да науча!“ Ни-бъде доволен, а да изиск-ше от самия себе си. Мно-зт, че не бива да искаме много от живота, че тряб-скромни. А защо пък да не ного от живота, питам, е можем да го живеем с потенциал, след като той един...

Е ЛИ ДА ПОСТИГАТЕ СЪГЛА-ЗБЕ СИ?

ологията много ми помага я е като голяма програма, ждаш какви са ти възмож-къде са ти трудностите, ек си има някакви недос-психологията може да ти а ги преобърнеш в качест-обаче трябва да разбере еси, преди да разбере ос-Аз съм човек, който много ъс самия себе си, затова евинаги съм в съгласие, ки човек, и аз чувам раз-зешни гласове – едно глас-а ми казва: „Ама не ми се нес, не ми се учи, искам и почина, да погледам те-Друго обаче веднага се те, Милена, дисциплина – та не може да ти даде тол-ото, ако седнеш и поучиш тогава винаги си мисля да ми даде повече в бъде-ла съм се да мисля за по-ни. И аз като дете имах из-ая повече, но на мен ми ересно да създам нещо, ататъкж ще ми бъде полез-и мисля, че е по-важно чо-

век да постигне съгласие със себе си за нещата, които ще му бъдат необходими в перспектива.

– А ТРЯБВА ЛИ ДЕЦАТА ДА СЕ ПОДТИК-ВАТ ДА УЧАТ ПОВЕЧЕ НЕЩА?

– Много родители твърдят, че не искат да натоварват децата си, на което аз винаги питам: „Защо смятате, че ги натоварвате с изучаването на много предмети – та това може само да им помогне. Доскоро с една единствена професия можеше да си караш 40 години. През XXI век обаче ще открием, че кариерата може да лъкатуши 10 години в една област, но после други десет – в съвсем различна. И точно затова е важно за едно дете да се развие колкото се може по-рано в различни области на познанието. Животът върви на-там – безработицата ще принуди хората да са отлични в няколко сфери, за да могат по-добре да използват шансовете си за реализация. Винаги съветвам родителите да не се притесняват, че детето им ще се преумори, защото младият органи-зъм има огромна енергия, а човешкият мозък може да възприеме мно-го повече информация, отколкото си представяме. И вместо едно дете да си губи времето пред телевизора, по-добре би било да учи езици, да работи с компютър, да свири, да се развива в неща, които ще са му полезни и години след това.

– А МИСЛИТЕ ЛИ, ЧЕ Е ДОБРЕ ЗА ЕДИН МУЗИКАНТ ДА БЪДЕ И ПСИХОЛОГ?

– Мисля, че да, защото музикантът работи с най-дълбоките чувства. А за да можеш действително да предадеш на една публика дълбоките чувства на композитора, ще трябва да ги разбереш първо ти. Виждам много музиканти, които просто свирят ноти. Музиката като най-висша енергия може дълбоко да ни трогне, да завлеее същността ни, но само ако идва от човек, който не е блоки-ран вътрешно от самия себе си. Т.е. музикантът не бива да е пълен с комплекси. Как можеш да свириш Чайковски, който с такава фина чув-ствителност е писал своята музика, как можеш да предадеш всичко това в най-красивата му форма, ако го правиш само технически, без да вникнеш в психологията му. Защото в края на краищата музиката е емо-ция – радост или тъга, която ни дава енергия да мечтаем. Затова е важно музикантът да е и психолог – да разбере композитора, да разбере публиката си и да се превърне в канал между тях.

– СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ ПСИХОЛОГИЯТА ЩЕ ЗАЕМА ВСЕ ПО-ВАЖНО МЯСТО В ЖИ-ВОТА НИ?

– Разбира се. На Запад отдавна я практикуват в училищата, в универ-ситетите, докато тук все още се гле-да леко старомодно на нея. Смята се едва ли не, че тя е само са хора, които имат нужда от лечение. А пси-хологията е за всеки, тя е като ключ към нашия потенциал, помага ни да открием себе си, мечтите си, талан-тите си, възможностите и начина, по

който можем да ги активираме. За-щото има много способни хора, кои-то просто остават нестимулирани. Ролята на учителите в това отноше-ние е много важна.

– ВНЕ ПРАВИТЕ ЛИ ГО?

– Да, често ми се случва децата да ме гледат пасивно и да очакват от мен да отговоря на всеки техен въ-прос. Тогава им предлагам да си сме-ним ролите – да си представят, че те са учителят и да помислят как биха

грижат за децата, дома и т.н. Иначе не би било честно.

– **А при вас как е?**

– (Смее се.) Имам късмет, че годиничък ми е еманципиран. Да, точно това е изразът. На Запад това все по-често се случва и би било хубаво българите също да се научат да поемат отговорност за децата, къщата и социалните ангажименти на семейството. Тук като че ли все още има старомодно мислене по този проблем, затова и българката трябва да се научи да казва „Не“ и да дисциплинира мъжа. Нужен е баланс.

Ето, при нас е така – когато аз работя, той готви, глади, а после – аз. Не бих допуснала той да гледа телевизия, докато аз, върнала се уморена в 8 вечерта, тепърва да започна да готвя и да върша цялата домакинска работа. Това е въпрос на мислене и Юзеф дори го прави по-добре от мен, с чувство. А е доктор по икономика, писател, преподавател – страшно много е зает, но и аз също съм заета. Затова е важно да се стимулираме, а не да се потискаме. Много е страшно 20 години да живееш с един човек, който непрекъснато те потиска. Важно е той да разбере дарбите ти, да те обича, да иска твоето добро и като на красиво цвете да ти помогне да израснеш.

– **Кое е най-важно за самочувствието на една жена?**

– Да вярваме в нашите способности – това е!

**Интервюто взе
Виолета ЦВЕТКОВА
Снимки личен архив**

Мода и музика - новата стара страст на амбициозната дама

специалност психология. И тези образования взела за половината от полагащото ѝ се време. Хагската консерватория завършила с отличие. Оперното пеене обаче останало на заден план, защото често я сполетявал бронхит. А психологията така я завладяла, че решила на всяка цена да продължи и в тази насока. Мечтата ѝ била да специализира новата модерна наука за усъвършенстване на функциите и капацитета на мозъка.

Подала документи в университета в Бъркли. Макар че била едва 19 годишна, веднага я включили в изследователска програма, която завършва с докторска работа.

Образованието ѝ спонсорира лично холандската кралица Беатрикс.

През цялото време докато следвала, Милена и работела. Изнасяла концерти, давала уроци по цигулка и камерна музика, по езици.

Докато учела в Бъркли, посещавала класовете по дипломация в университета в Сан Франциско. Превеждала на конференции и срещи на висши дипломати, и я поканили на стаж в ООН в Женева. 21-годишната стажантка, която вече владеела холандски, немски, английски, френски, италиански, испански и руски, назначили на работа в департамента за защита на правата на човека. Приключила временно с дипломацията, защото фондацията на Херберт фон Караян ѝ отпуснала стипендия за специализация в Берлин. Режисьорът на ротердамския театър посетил един от нейните концерти и останал очарован от способността ѝ да вае образи с музиката си на сцената.

Поканил я да участва в конкурс по актьорско майсторство. 200 кандидати се състезавали за 4 места и артистичната българка била една от победителите. Така Милена посветила четири години на театъра и режисурата. Завършила и курс в Кралската академия за театрално изкуство в Лондон. Изиграла редица роли на сцената и в киното. В последно време обаче се концентрира само върху концертите и преводачеството. Смяната на вида дейност ѝ помага да разтоварва напрежението и да задоволява необходимостта си от разнообразие.

„От малка осъзнах, че трябва се трудя и да бъда най-добрата, за да печеля състезания. Наградите ми даваха финансовата възможност да уча по-нататък. Майка ми също учеше, гледаше още две деца и материалното ни положение не беше завидно. Така се научих да използвам всеки шанс, който животът ми предлага. Моята жизнена философия е - поема първа инициативата. Бъди достатъчно дисциплинирана, за да развиеш всички способности, които природата ти е дала. Подходи творчески към всичко, с което се заемеш“, издаба охотно Милена тайните на своя мултиалант. В момента пише книгата си „Послания за XXI век“. Според нея и в новата ера дисциплината ще бъде ключът към щастието и успеха. А и в бъдещето единственият начин да си помогнеш сам, ще е да се научиш да създаваш, не само да възпроизвеждаш.

Макар и израснала далеч от родината си, цигуларката твърди, че душата и дарбите ѝ са български. Тя мечтае да създаде и в България школи като тези на Йехуди Менхин. Исква в тях да учат деца с разнообразни таланти, които имат финансови проблеми. „Имам много добри контакти със световни величини, които са ми

помагали. Познавам пътищата за получаване на стипендии и начините на спонсориране на образование. Искам да предам на тези деца моите формули на успех и всичко, което съм научила за това, как да развиеш дарбите си в мултиалант. Аз не съм нищо особено. Просто от малка много съм се трудила“, скромничи Милена. Новата ѝ страст е симбиозата между музика и мода. През последните години превръща концертите си в шоу спектакли и модни ревюта. Умението да се дръжи по сцената като по котешка пътека ѝ останало от годините в Сан Франциско. Там, докато овладявала тайните на дипломацията, припечелвала и като манекен. В школата за модели я научили да създава образи, докато се дръжи, да демонстрира одежда чрез танц и музика, да подчертава настроение чрез аксесоари - шал, шапка. Тези умения сега тя използва, за да подчертае въздействието на своята музика. Демонстрира тоалети на Версаче, Диор, Жан-Пол Готие. През есента Милена ще се върне за концертно турне из страната. За коледните празници подготвя концерт-ревю с български дизайнери. За сега се е спряла на Светла Димитрова и Цено Вутов. Готова е да формира тук и майсторски класове. Вече има предложение от „Вирджиния рекърс“/ Universal да запише компакт диск с класика и собствени композиции.

Маргарита Андreeвска - Пешева

Снимки:
личен архив

Милена израснала в семейство на холандци, но не забравя, че е потомка на възрожденеца Нико Георгиев

Пога е новата страст на амбициозната дама

Холандското гете-чудо, родено в България", нарече европейската преса преди години Милена Джекова. Едва 12-годишна, любимата ченичка на световноизвестния музикален педагог Йехуди Менухин, юкорява с цигулката си многохилядна публика в реномирани концертни зали. Още тогава съкровената ѝ мечта е да свири на чужда земя. И тя се сбъдва в началото на Новия век.

Трез януари Милена за първи път опъна лък пред българска публика. Треди да зазвучат нежните звуци на Брамс на българска сцена, цигуларката разбънувана обяви, че посвещава концерта на баба си Цветанка Никова Георгиева, на тази, която я научила да чувства музиката.

„Напуснах България на четири години, баба обаче винаги е била с мен в сърцето ми. Тя ме научи да виждам музиката, да чувствам духа на композитора и да създавам образи на сцената. Седеше до мен, когато свири и нареждаше: Слушай, Милена, сега тук тече рекичка. А това е любовен разговор между мъж и жена“, разказва с тъга тя, защото баба ѝ не доживяла да я чуе на българска сцена.

Цветанка Георгиева следвала икономика и работила 20 години в БАН. Душата ѝ обаче била отдадена на музиката. Свирила чудесно на цигулка и разказвала на невръстната Милена историята на класическата музика като приказка на Шехерезада. Интелигентна и артистична, тя се увличала от философия и история. Владеела езици, умеела да контактува с хората. Познавала лично Алексис Вайсенберг и Караян. Когато Милена станала на 13 години, тя лично я представила на Караян. По-късно девойката получила стипендия от неговата фондация.

По майчина линия Милена е издънка от свободолюбив възрожденски род. Прадядо ѝ Нико, елховски комита, се бил с турците на Шипка. Прабаба ѝ възпитала децата, че само науката дава духовна

свобода. Ето защо, Цветанка израснала като горда и напориста личност, спонтанна, отворена за широкия свят. Така възпитала и дъщеря си - майката на прочутата цигуларка.

„Баба и майка винаги са били за мен пример. Израснала съм с две много силни жени, които са се справили сами в живота. За тях нищо не беше невъзможно. Трябваше само да си го поставят за цел“, убедена е Милена.

Момичето напуснало България четиригодишно. Майка ѝ се омъжила за холандец след нещастна любов. Заминала с разбито сърце, но с нови надежди. Завършила в София физика с отличие, Румяна Асенова - Баларг, е първата жена, защитила докторска дисертация в холандски университет. След като специализирала в Сорбоната атомна и експериментална физика, поканили я да работи в НАСА. И там тя била единствената жена и първата българка. Пак единствена и първа е на редица световни конгреси и конференции по ядрена физика. Имала честта да работи с нобелови лауреати и самата вече е светило в областта си. Между другото, родила дъбе момчета и дъла като орлица над талантите на дъщеря си. Никога не изгубила връзката с детето. От малка споделяла всичко с нея като с рабени. Учила я, че човек трябва да се бори за мястото, което смята, че заслужава в света.

„Всички твърдят, че съм мултиталант и ако това е така, то аз знам че съм го наследила от моята майка. Тя свири на цигулка, танцува прекрасно, занимава се с кино, говори няколко езика. Освен ядрена, теоретична и експериментална физика, е завършила и астрология. От малка пътувам с нея из галактиките! Веща е в историята и теорията на музиката. Сега пише книга, в която споделя визията си за науката на XXI век. Мой най-добър съветник и прекрасна майка на три деца“, щастлива реди Милена.

Българчето, провъзгласено вече за детето-чудо на цигуларката, смяло холандците и с други дарби. То завършило гимназия четири години по-рано от съучениците си. Със специално разрешение от министъра на образованието приели 15-годишната девойка в кралската консерватория - клас цигулка и пеене, и в университета -

